

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1990-1991

7 MAI 1991

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du 8 juillet 1976
organique des centres publics
d'aide sociale et l'article 580
du Code judiciaire**

(Déposée par Mme Onkelinx)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi vise à attribuer tout le contentieux de l'aide sociale aux juridictions du travail et à supprimer les chambres de recours instituées par les articles 69 et suivants de la loi du 8 juillet 1976.

La pratique a révélé de nombreux inconvénients au traitement des litiges opposant Centre Public d'Aide Sociale et bénéficiaires par deux instances différentes.

Le contentieux des minimex est, en effet, attribué aux juridictions du travail et l'aide sociale aux chambres de recours.

Le législateur, s'imaginant mal que le plan d'application très vaste de l'aide sociale puisse être classé dans les procédures classiques, a voulu créer une chambre spéciale pour les recours contre les Centres

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1990-1991

7 MEI 1991

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de organieke wet
van 8 juli 1976 betreffende de
openbare centra voor
maatschappelijk welzijn en van
artikel 580 van het
Gerechtelijk Wetboek**

(Ingediend door Mevr. Onkelinx)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetsvoorstel strekt ertoe de behandeling van geschillen betreffende het maatschappelijk welzijn aan de arbeidsrechtbanken op te dragen en de bij de artikelen 69 en volgende van de wet van 8 juli 1976 opgerichte beroepskamers af te schaffen.

Het feit dat twee verschillende instanties de geschillen tussen het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn en de gerechtigden behandelen, heeft tal van nadelen.

Zo komen de geschillen betreffende het bestaansminimum voor de arbeidsrechtbank, terwijl de beroepskamers de geschillen in verband met het maatschappelijk welzijn behandelen.

De wetgever was namelijk van oordeel dat de toepassingsfeer van het maatschappelijk welzijn dermate ruim was dat de gewone procedure in dat geval bezwaarlijk kon worden toegepast. Daarom

Publics d'Aide Sociale en matière d'aide sociale pour les motifs suivants :

1. Souci de célérité vu l'urgence présumée des affaires à traiter;

2. Possibilité pour cette chambre de recours de statuer avec nuance et délicatesse en fonction de l'objet des dossiers.

Or, au cours du temps, il est apparu que le justiciable se trompait souvent de juridiction. Dans ce cas, le recours, déclaré irrecevable, ne peut plus être introduit devant l'autre juridiction, les délais de saisie étant expirés.

Le bénéficiaire de l'aide se voit, dès lors, contraint d'introduire une nouvelle demande afin de pouvoir saisir la juridiction compétente dans les délais. Ces errements de procédure coûtent du temps et de l'argent et le bénéficiaire éventuel reste sans ressources pendant toute une période.

La pratique a également révélé que la chambre des recours — submergée par les demandes — statue rarement dans de brefs délais. Ainsi, dans certains ressorts comme celui de Bruxelles, la procédure dure en moyenne neuf mois.

La lenteur de cette procédure rend beaucoup de demandes irrecevables pour défaut d'intérêt, le bénéficiaire n'étant plus, au moment de la décision, dans les conditions pour obtenir l'aide.

L'utilité de rendre un seul juge compétent pour traiter l'ensemble du contentieux de l'aide sociale devient évidente à la lumière de ces éléments.

Outre les difficultés pratiques rencontrées par les chambres de recours, il paraît, de plus, préférable de choisir les juridictions du travail pour les motifs suivants :

1. l'auditorat du travail peut procéder à des investigations;

2. l'organisation des juridictions du travail permet un traitement plus rapide des dossiers;

3. lorsque l'affaire présente un caractère d'urgence, le justiciable peut saisir le Président du tribunal qui statuera au provisoire;

4. la Cour du Travail semble plus appropriée que le Conseil d'Etat pour statuer sur l'appel des décisions prises par le premier juge;

5. les juridictions du travail offrent plus de garanties procédurales;

6. le tribunal du travail incarne la reconnaissance d'un droit subjectif.

Ainsi, lors de la création du droit au minimex — considéré comme un droit subsidiaire de la sécurité sociale — il a paru important aux yeux du législa-

besloot hij om onderstaande redenen een bijzondere kamer op te richten die het beroep tegen de beslissingen van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn die het maatschappelijk welzijn betreffen, zou behandelen, en wel om de volgende redenen :

1. aangezien het zaken betreft, die geacht worden dringend te zijn, moet de afhandeling voldoende snel kunnen gebeuren;

2. een beroepskamer kan, bij haar beoordeling, naar gelang van de aard van de zaak de nodige discretie en omzichtigheid in acht nemen.

In de loop der jaren is echter gebleken dat de rechtzoekenden vaak bij de verkeerde rechterlijke instantie terecht kwamen. Het beroep werd dan niet ontvankelijk verklaard en kon niet opnieuw bij een andere instantie worden ingesteld omdat de termijn binnen welke de zaak aanhangig kan worden gemaakt, was verstreken.

De bijstandsgerechtigde moest dan een nieuw verzoek om bijstand indienen teneinde zijn zaak binnen de gestelde termijn bij de bevoegde rechterlijke instantie aanhangig te kunnen maken. Dergelijke procedurefouten zijn geld- en tijdrovend en de eventuele gerechtigde moet het al die tijd zonder inkomsten stellen.

Voorts is ook gebleken dat de beroepskamers met verzoeken worden overstelpt en bijgevolg maar zelden snel tot een uitspraak komen. In rechtsgebieden als Brussel duurt een procedure gemiddeld negen maanden.

De traagheid van de procedure heeft vaak tot gevolg dat het verzoek niet ontvankelijk wordt omdat de gerechtigde niet langer aan de voorwaarden voldoet om bijstand te kunnen ontvangen en dus geen belang meer heeft bij de zaak.

Uit dit alles blijkt dat het nuttig is een enkele rechterlijke instantie bevoegd te maken voor alle geschillen betreffende het maatschappelijk welzijn.

Naast de praktische moeilijkheden waarmee de beroepskamers te kampen hebben, zijn er nog een aantal andere redenen waarom de voorkeur naar de arbeidsrechtbanken gaat :

1. het arbeidsauditoraat kan een onderzoek instellen;

2. de arbeidsrechtbanken zijn zo georganiseerd dat een snellere afhandeling van de dossiers mogelijk is;

3. als het een dringende zaak betreft, kan de rechtzoekende de voorzitter van de rechtbank verzoeken uitspraak bij voorraad te doen;

4. het arbeidshof lijkt meer geschikt dan de Raad van State om zich uit te spreken over het beroep dat tegen een uitspraak van de rechter in eerste aanleg wordt ingesteld;

5. de arbeidsgerechten bieden meer waarborgen inzake de procedure;

6. de arbeidsrechtbank belichaamt op zich de erkenning van een subjectief recht.

Bij de invoering van het recht op een bestaansminimum — dat als een aanvullend recht van de sociale zekerheid werd beschouwd — achtte de wetge-

teur de confier les litiges au pouvoir judiciaire et non à une commission administrative, comme c'était le cas pour les litiges de la sécurité sociale avant la réforme du Code judiciaire.

Le passage du contentieux de la sécurité sociale des commissions administratives au pouvoir judiciaire s'explique par l'évolution de la nature juridique de la sécurité sociale.

Considéré au départ comme un droit politique, le droit de la sécurité sociale est devenu un droit subjectif. Et, en confiant le contentieux du minimex aux juridictions du travail, on a voulu reconnaître un droit subjectif au revenu minimum.

Le même chemin devrait être parcouru pour l'aide légale.

L. ONKELINX

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

Les articles 60, 69, 72, 73 et 74 de la loi du 8 juillet 1976 organique des Centres Publics d'Aide Sociale sont abrogés.

Art. 2

L'article 71, troisième alinéa de la même loi est remplacé par ce qui suit :

« Le recours doit être soumis au tribunal du travail compétent dans le mois de la réception de la décision ou de l'expiration du délai prévu à l'alinéa précédent ».

Art. 3

L'article 580, 8°, du Code judiciaire est complété par un point d), libellé comme suit :

« d) la loi instituant l'aide sociale en ce qui concerne les contestations relatives à l'octroi, la révision, le refus ou le renouvellement de l'aide individuelle ».

8 avril 1991.

L. ONKELINX

ver het belangrijk de behandeling van eventuele geschillen op te dragen aan de rechterlijke macht en niet aan een administratieve commissie, zoals dat het geval was met de geschillen betreffende de sociale zekerheid vóór het Gerechtelijk Wetboek tot stand kwam.

Het feit dat geschillen betreffende de sociale zekerheid niet langer door administratieve commissies maar door de rechterlijke macht worden behandeld, is een gevolg van de ontwikkeling van de sociale zekerheid als tak van het recht.

Het sociale-zekerheidsrecht werd oorspronkelijk als een politiek recht beschouwd, maar is nu uitgegroeid tot een subjectief recht. Door de kennisneming van de geschillen betreffende het bestaansminimum aan de arbeidsrechtbanken op te dragen, heeft men het subjectief recht op een bestaansminimum willen erkennen.

Diezelfde weg moet nu voor de rechtsbijstand worden gevolgd.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

De artikelen 60, 69, 72, 73 en 74 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn worden opgeheven.

Art. 2

Het derde lid van artikel 71 van dezelfde wet wordt vervangen door wat volgt :

« Het beroep wordt ingesteld bij de bevoegde arbeidsrechtbank binnen een maand na ontvangst van de beslissing of na het verstrijken van de termijn bedoeld in het vorige lid ».

Art. 3

Artikel 580, 8°, van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld met een letter d), luidend als volgt :

« d) de wet tot instelling van het maatschappelijk welzijn voor wat betreft de geschillen betreffende de toekenning, de herziening, de weigering of de verlenging van de individuele dienstverlening ».

8 april 1991.